

Szerkesztési iroda:
Nagybeeskerek Zápolya-
utca 1. hová a lap szel-
lemi részét illető min-
den közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyv-
nyomdája Nagybeeske-
rek, Zápolya-u. 1. hová
a hirdetések, előfizetések
és a lap szétküldésére
vonatkozó felszólalások
intézendők. Telefon 21.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: dr. Brájer Lajos.

Felelős szerkesztő: Somfai János.

Nagybeeskerek, 1913.

XLII. évfolyam, 155. szám.

Előfizetési árak:

Egész évre — — — 24 K
Félévre — — — 12 K
Negyedévre — — — 6 K
Egyes szám ára 8 fillér.

Hirdetéseket

a kiadóhivatal veszi föl.
Azonkívül az összes hir-
detési irodák. :: ::

Megjelenik vasár- és
ünnepnapok kivételével
mindennap d. n. 5 órakor

Kedd, július 8.

Andrássy kísérlete.

— Politikai munkatársunktól. —

Budapest, jul. 8.

Andrássy Gyula gróf, kiesvén az ál-
tala érlelt fuzióból, meguntta egyedül hall-
gatni tenger mormolását. Egyelőre egészen
ugy van az új pártjával, mint az ujdön-
sült fiskális. Beszerezte a corpus jurist,
meg a faszeikulusokat, megnyitotta az
irodát, körleveleket küldött szét és most —
körmeit gondozva várja a klienseket.

Andrássy Gyula grófon azonban
mégis meglátszik, hogy sohase volt még
kezdő fiskális. Nem győzi a várakozással.
És mivel az első körlevélnek nem volt fo-
ganatja, most már a másodiknál tart,
ugy édesgetvén magához a netalán mégis
hajlandó feleket. Miután a maga új hat-
vanhetes pártjához az országos felhívás
daca se kapott hatvanheteseket, tehát
most már kijelenti pótlólag, hogy szívesen
látja az új alakulásban akár a negyven-
nyolcasokat is.

Akad is mindjárt Déry Zoltánban egy
negyvennyolcasra, aki összes elveinek fen-
tartásával lép be az új pártba, ezzel maga
tüntetvén ki, hogy nem az elv az, ami
ennek az alakulásnak az elemeit egyesí-
tené, Szerényi pedig siet az új párt szá-
mára mentséget találni. Hamarosan ki-
jelenti, hogy ez a valami, ami ugyan még
nincs is, nem koalíció. Ami egyrészt ko-
rántsem hízogó dolog arra a néhai koalí-
cióna nézve, másrészt azonban egyuttal
ellenkezője annak, amit a jelenségek tanu-
sítanak. Mert hiszen, ahová az emberek
ellenkező elvekkel, sőt ellenkező elvek da-
cára is beléphetnek és ahol egyáltalában
nem fontos, hogy végeredményben ki mit
akar, csak az a lényeg, hogy a dolog vala-
hogyan megalakuljon, — mi egyéb az, mint
a politikai lények legidétlenebbje, a koa-
líció?

Mikor Tisza István gróf miniszter-
elnök először hallott Andrássy Gyula
pártalakító szándékáról, sietett kijelen-
teni, hogy valósággal öröme telnek benne,
ha az egész parlamenti ellenzék kormány-
képes, becsületesen bevallott hatvanhetes
párttal alakulna ki. Csakhogy Tisza István
akkor bizonyára nem arra gondolt, amit
Andrássy Gyula gróf most csinált. Nem
olyan hatvanhetes pártra, mely az „elv-
fentartó” negyvennyolcasok közt tobo-
rozza híveit. Nem olyan liberálistusra,
mely befogadja a reakciót éppen úgy,
mint a radikalizmust. Szóval nem olyan
lényre gondolt, melynek két neme és két
lelke van egyszerre és amelytől az elvekk-
nél és az egységességnél csak egy tulaj-
donság áll még távolabb: az őszinteség.

És mégis, mindamelllett, hogy An-
drássy Gyula gróf alakításában nincsen
semmi megörvendeztető, mindamelllett,
hogy egészen másként sikerül a dolog,
mint ahogy terveztetett és ahogy talán a
köz hasznára tölthetné be a helyét, mégis
van valami jó abban is, hogy ez az új párt
egyáltalában megalakul és abban is, hogy
ugy kell megalakulnia, ahogyan alakul.
Hogy egyáltalában megalakul, abban
egyelőre szembeötlő az az előny, hogy ez
az alakulás, mely az ellentétek kiegyen-
lítését, a belviszály megszüntetését írta
zászlájára, nem teheti magáévá a mai el-

lenzék sztrájkoló taktikáját. Ez az új párt,
ha megalakul, be fog menni a képviselő-
házba és helyre fogja állítani ott azt az
állapotot, hogy többség és kisebbség, kor-
mánypárt és ellenzék az érvek fegyverével
harcolnak az ország javáért. Ezzel pedig
olyan helyzet fog előállni, hogy vagy a
többi ellenzéki párt is kénytelen lesz
visszatérni a normális tanácskozás állás-
pontjára, vagy pedig — Károlyi Mihály
alakulása továbbra is az Országház-kávé-
házban marad és ezzel végleg lemond ar-
ról, hogy a nemzet dolgaiban még tényező
lehesen.

Hogy pedig Andrássy hatvanhetes
pártja úgy alakul meg, ahogyan alakul:
hatvanhetesek helyett negyvennyolcasok-
ból, abban pláne igen előnyös, jó jelenség
foglaltatik a kormány és a munkapárt
szempontjából. Mert ez a különös alaku-
lása Andrássy kisiklott terveinek világ-
osan azt mutatja, hogy az ellenzéki párt
számára nincs az országban hatvanhetes.
Egyszerűen azért nincs, mert ahány hat-
vanhetes van, mind itt van Tisza István
gróf táborában. Vagy ha ma nincs, hát
őszszel már mind itt lesz. Andrássy pedig
— ha klienseket akar, azokat kénytelen
összetoborozni, akiknek nincs igazuk . . .

A jótékony nőegylet közgyűlése.

Nagybeeskerek, jul. 8.

A „Nagybeeskereki Jótékony Nőegye-
sület” 1912. évi záró közgyűlést jú. 8. évi jú-
lius hó 5-ikén tartotta a központi óvodá-
ban. A gyűlésen megjelentek: Steinitzer
Gézáné elnök, Csathó Lajosné, dr. Dellima-
nics Lajosné, Dienstl Emilia, Freund
Adolfné, Menezser Lipótné, Müller Jó-
zsefné, dr. Pollák Gyözőné, dr. Vincze-
hidy Ernőné, Streitmann Antal és Szá-
vics Sándor.

Steinitzer Gézáné elnök üdvözöl-
vén a megjelent tagokat, kijelenti, hogy
a másodikban összehívott közgyűlés az
alapszabályok értelmében, a megjelent ta-
gok számára való tekintet nélkül határo-
zatképes s az ülést megnyitja.

Streitmann Antal, az egyesület
titkára felolvassa az egyesületnek 1912.
évi működéséről szóló jelentését:

Az egyesület működése két irányban
haladt: gyermekkertet gondozott s elag-
gott, munkaképtelen szegényeket segélye-
zett. A gyermekkertben az élet hajnal-
pirulását, a kisdetek játszi életkedvét s
nyiladozó elméjét gondozta; a segélyezés
által pedig enyhülést nyújtott a szegé-
nyeknek életük szenvedő alkonyán. Óvo-
dánkban Tietze Ada óvónő teljesíti a
gyermeknevelést nehéz munkáját, a
játékos, a mozgó, az éneklő foglalkoztatás-
nak derűs, mosolygó kedvvel vezetését.
Vidámság és munka párosul itt a mozgás,
a tánc, az ének ritmusával s a munka és
játék sikerülte fölött érzett meglepedés
és naiv öröm kitérései megható kedves
harmóniába olvadnak össze. Észrevétlenül,
játékosan megy át a gyermek foglalkozása
a játékból a munkára, olyan munkára,
mely őt állandóan gyönyörködteti. A kul-
tura magaslatos célját szolgálja tehát óvo-
dánk, mikor megtanítja a gyermekeket a
munka becsülésére, megizletteli velök már
korán az alkotás, a teremtés gyönyörét és
kiváltja picit keblükből az ujjongó mámor-
t, mely az alkotások nyomán fakad, mely
piros rózsákat fest arenkra s örömköny-
nyektől teszi csillogóvá szemüket. Így
emelt fővel vallhatjuk óvodánkat a munka
iskolájának, a kézügyességre, a cselek-
vésre, a termelő közös munka előfutárjára,

a társasjátékra: a munkaszeretetre neve-
lés előkészítőjének, melyet Tietze Ada
óvónő hivatásos rátermettséggel s kiváló
eredményrel vezet s ki óvodánkban a
cselekvés munkájára szoktatván a
gyermekeket, nyugodt lélekkel adhatja
őket át az értelem munkájára szoktató
népiskolának. Az óvodát a lefolyt
évben 143 gyermek látogatta; 75 fiú és 68
leány. Ezek között 111 róm. kath., 5 ev.
ref., 7 ág. ev., 9 gör. kel. és 11 izr. vallású
gyermek. 21 gyermek féldíjas és 5 teljesen
díjmentes volt. Ez évben járványos beteg-
ség az óvodában nem volt. Karácsonyfa-
ünnepegyünkön 30 szegénysorsú népisko-
lai leány között 315 K 87 f. értékű ruhát
osztottunk ki. Az óvoda fentartása 2449 K
34 f.-be került.

A szegények segélyezése tárgyában
hat választmányi ülést tartottunk és pe-
dig ama időközben, mikor az inség leg-
nagyobb szokott lenni. Január, február,
március, október, november és december
hónapokban — átlag 50—50 szegény kö-
zött — 2278 koronát osztott ki a választ-
mány. A szegény elaggottak közül csak
azokat segélyezte a választmány, kik be-
tegségük miatt a szegényházba nem me-
hettek és olyanokat, kik jobb sorsban él-
tek, de éltük alkonyán nyomorba jutottak.
A segélyezést igyekeztünk bár gyöngéd
módon teljesíteni, de tévedések kikerülése
végett mindegy egyes segélyezendőről el-
nökségünk személyesen, annak környeze-
tében szerzett informálást. E téren a helyi
patronage-egyesülettel is érintkeztünk.
Jóleső örömmel konstatáljuk, hogy a kö-
zönség nemcsak rokonszenvvel kísérte
egyesületünk kettős irányu, humanisz-
tikus működését, hanem pénzbeli támoga-
tásban is részesítette. Néhai dr. Chorin
Zsigmondné szül. Menezser Erzsébet vég-
akaratainak végrehajtói, Menezser Lipót és
Menezser Árpád 1400 korona nagylelkű
alapítványt tettek az egyesület javára.

A tagok száma 119, 20 alapító és 99
rendes tag.

Az egyesület készpénzvagyonja 26.679
korona 10 fillér.

Szávics Sándor, az egyesület pénz-
tárnoka tesz ezután jelentést az egyesület
évi bevételeiről és kiadásairól. Az óvoda
bevétele 2507 K 60 f., kiadása 2449 K 34 f.
Jótékonyági bevétel 8848 K 60 f., kiadás
7613 K 37 f., maradék 1235 K 23 f. A sze-
gények közt 2778 K, felruházásra 315 K
87 f. és a levesosztó konyhára 30 K, ösz-
szesen 3123 K 87 f. adatott ki. Gyümölcsö-
zőleg elhelyezve van: 25.443 K 87 f. Kész-
pénzegenleg: 1235 K 23 f.

A számvizsgáló-bizottság, Kellner Jó-
zsef, Menezser Lipót és Steinitzer Géza a
pénztárt rendben találta s helyeslését a
zároszámadásokra vezette.

A közgyűlés az elnökség és a választ-
mány működéséről szóló titkári jelentést,
a pénztári zároszámadást és a számviz-
sgáló-bizottság jelentését jóváhagyó tuda-
másul vette s a felmentvényt megadta.

Az 1913-ra szóló költségelőirányzat
elfogadása után a tisztviselői kart, a vá-
lasztmányt és a számvizsgáló-bizottságot
választotta meg. A választás eredménye a
következő:

Elnök: Steinitzer Gézáné, ale-
nök özv. dr. Mihalovits Ödönné, tit-
kár Streitmann Antal, pénztárnok
Szávics Sándor.

A választmány tagjai: Beller Ist-
vánné, Bielek Antalné, Csathó Lajosné,
dr. Dellimánics Lajosné, özv. dr. Demkó
Pálné, Demkó Vidorné, Dienstl Emilia,
dr. Dukesz Mártonné, özv. Filkovies
Pálné, Franz J. Lászlóné, Freund
Adolfné, Hesse Edéné, Haidegger Ödönné,
özv. Jemries Istvánné, Jankó Agostonné,
Kokits Jánosné, Marton Andorné, özv.
dr. Mangold Samuné, Menezser Lipótné,
Müller Józsefné, özv. Napholtz Agostonné,
P. Napholtz Irén, Oldal Antalné, dr. Pe-
risics Zoltánné, dr. Pollák Gyözőné, P. Po-
povics Szilárdné, Solymossy Lajosné, dr.

Stassik Ferencné, dr. Vinczevidy Ernőné, dr. Weiserschan Józsefné, öz. Zolkievics Léoné.

A számvizsgáló-bizottság tagjai: Kellner József, Menczer Lipót és Steinitzer Géza.

Steinitzer Gézáéna a közgyűlés vezetéséért, az elnökségnek, a választmányoknak a számvizsgáló-bizottságnak buzgó tevékenységéért jegyzőkönyvi köszönetet szavazott a közgyűlés, mely az újonnan választott választmányi tagokat meleg ovációban részesítette.

HIREK.

IDŐJÁRÁS.

A nagybecskereki meteorológiai állomás időjárásjelentése.

Julius 8.

Barométer esik 751.9. Délután 1.38 órakor: Hőmérő 26.2 C°. Hőmérséklet: maximum 7-ikén 26.9 C°, min. ma reggel 15.3 C°. Csapadék 1.0 mm. Felhőzet Ci—St5. Szélirány és erősség SW2. Jóslat a következő 24 órára: Változóköny, enyhe, sok helyütt esapadék, zivatarok.

Jelmagyarázat: A barométer állása a déli leolvastást tünteti fel a helyi magasságra való átszámítás nélkül; 0° C-ra redukálva. Maximum és minimum este 8 óra 38 perctől másnap este 8 óra 38 perccig; esapadék reggel 6 óra 38 perctől másnap reggel 6 óra 38 perccig; felhőzet Ci = fűtőfelhő, Cu = gomolyfelhő, St = rétegesfelhő, Nb = esőfelhő, Ci—St = felhőfátyol, Ci—Cu = báránnyfelhő, Cu—St = réteges gomolyfelhő. Szélirány: N = észak, S = dél, W = nyugat, E = kelet. Felhőzet nagyság: 0 = tiszta ég, 10 = teljesen borult. Szélereősség: 0 = szélesend, 8 = nagy vihar.

— **Hitközségi ülés.** A nagybecskereki róm. kath. hitközség képviselőtestülete a napokban Franz J. L. keresk. tanácsos elnöklése mellett ülést tartott, melynek legfontosabb tárgya volt a Grandjean Ede titkár által előterjesztett évi jelentés. A jelentés szerint a hitközségi pénztár összes bevétele volt 17786.36 K. Kiadás volt 17369.34 K, maradt pénzkészlet 417.02 K. Adóban befolyt 11394.01 K. A hátralék a szükségelt leírás után 3407.79 K-t tesz ki. Ezen hátralékból 1610.50 K azon köztisztviselőkre esik, akik vonakodnak hitközségi adót fizetni, kijelentvén, hogy ők erre nem kötelesek. A hitközség élénk eszmecsere után elhatározta, hogy az adók behajtása iránt intézkedik és a vonakodó tisztviselőktől egyházi funkcióknál kettős díjat fog szedni. A jelentés továbbá elmondja, hogy a hitközségi székház építése céljából az árvaháztól vett 14.400 koronás kölesön már le van törlesztve és csak a temetői kápolna-alapból vett 5500 koronás kölesön áll még fenn. A képviselőtestület ezt a bejelentést örömmel és elismeréssel veszi tudomásul. A templompénztár bevétele volt 5493.88 K, a kiadások 4472.25 K-t tettek ki. Marad 1051.63 K, mely felesleg a templompénztár tartozásának résztorlesztésére fog fordíttatni. A temetőpénztár vagyoni értéke kitesz 7759.56 K-t. A képviselőtestület a jelentést tudomásul vette és így az elnökségnek, valamint a titkárnak és Baaden Károly gondnoknak a felmentvény megadása mellett jegyzőkönyvi köszönetet szavazott. Ezután a hitközség néhány folyó ügyet intézett el.

— **A közig. tanfolyam szigorlatai.** Mint amakidején megírtuk, a nagybecskereki községi közigazgatási tanfolyam évről-évre szigorlatai július 2-ikán kezdődtek el és ma fejeződtek be. A szigorlatok délután 4 órától este 7—8 óráig tartottak, egyszerre két-két bizottság előtt, amelyen 4—4 hallgatót vizsgáztattak. Ma délután az utolsó négy hallgató került szigorlatra, amikor is befejeződtek a szigorlatok és kihirdették a szigorlatok eredményét, melyet lapunk holnapi számában közlünk.

— **Az aratás.** Máskor Péter és Pálkor már peng a pasza, zeng az aratók nótája a földeken és sűrűn gyűlnek a rendek. Az idén azonban Péter Pálkor még esőndesek és elhagyottak voltak a mezők s a hűvös, esős idők miatt csak most indult meg megyszerte az aratás. Az őszi árpa és

rozsa aratását azonban, mint a vármegyei gazdasági egyesület közli, már előbb elkezdték, úgy, hogy tehát az őszi árpa és rozsa aratása most folyik, míg a buza aratását csak most kezdték el. A termés sem ígérkezik természetesen a legjobbnak. Átlag 7 és 8 tized méter középminőségű termés várható. Ehhez a gyenge terméshez hozzájárul még az a szintén a rossz időjárást okozta körülmény is, hogy a bevetett buzaterület a szokottnál jóval kisebb, mert az őszi esős időjárás folytán a gazdák a buzavetésre előirányzott területet nem voltak képesek bevetni. A jégverések azonban az idén nem okoztak olyan nagy károkat, mint azt sokan hiszik.

— **Nagybecskerek város egészsége.** Nagybecskerek város június havi egészségügyi kimutatását most állította össze a városi orvosi hivatalban dr. Weiserschan József városi ügyvezető főorvos. A kimutatás szerint az elmúlt hóban 63 születéssel szemben 57 haláleset fordult elő. A hét éven alul elhaltak száma 21, a hét éven felülieké 36. Az egyes halálokok a következők: Vörhenyben 4, hasihasnyánymázban 1, gümőkórban 8, veleszületett gyengeségben 5, agygyulladásban 2, szervi szívbajban 8, tüdőgyulladásban 2, rák-betegségben 2 és egyéb természetes halálokok következtében 21-en haltak el. Erős szakos haláleset két féle fordult elő: Víz-befulladás 2 és öngyilkosság 2. Összesen tehát fertőző betegségben 13-an haltak el, egyéb természetes halálokok következtében 40-en és erős szakos halálokok miatt 4-en. Városunk egészségügyi viszonyai június hóban kielégítőek voltak, minthogy a születések száma a halálozási számot 10-zel múlja felül. A heveny fertőző betegségek csak szörványosan fordultak elő és enyhe jellegűek voltak. Gümőkórban 8-an haltak el. Trachomára 835-en vizsgáltattak meg, akik közül azonban csak 2 találtatott tényleg trachomásnak. Rend-orvosiilag 22 egyént vizsgáltak meg. A közkórházba 322 beteget vettek fel és 303-at boesátottak el gyógyulisan. A kórházban a múlt hóban 9 halálozás történt. A heveny és idült ragályos betegségek lefolyása után 23 gőz- és 3 formalinfertőtlenítés végeztetett. Az élelmiszerpiacon, sződávizgyárakban, mészárszékben és koresmákban észlelt rendellenességekről hivatalos jelentés tétetett.

— **Katonák aratási szabadsága.** A honvédelmi miniszter rendeletben tudatja, hogy az aratás időtartamára július havában a tényleges szolgálatban álló közös hadseregbeli legénység háromheti szabadságidőben részesíthető. Ezen kérelem az illeték részéről a századkihallgatásnál adandó elő. Ez alkalommal a honvédelmi miniszter ezen kedvezményt a magyar királyi honvédelegénység részére is kiterjesztette (eddig ugyanis a honvédek nem kaptak szabadságot). A Bosznia-Herzegovinában és Dalmáciában állomásozó csapatok legénysége azonban a folyó évben aratás idejére szabadságot nem kaphat.

— **Meggyilkolt katona.** Temesförgács községben az éjjel rejtélyes gyilkosság történt. Csimploner Dániel hatvanegyedik sz. gyalogezredbeli közlegény, aki valószínűleg látogatóban volt a faluban, tegnapelőtt este tizenegy óra tájban a koresmából hazafelé tartott. A község sötét utcájában hirtelen egy lövés dördült el és Csimploner holtan terült el a földön. A golyó mellét furta át és nyomban megölte. Az esetről jelentést tettek a temesvári kir. ügyészségnek, amely elrendelte a legszélesebbkörű nyomozást. Eddig a tettest nem sikerült kézrekeríteni.

— **Kutya helyett embert lőtt.** Szegedről jelentik: Urbán István királyhalmi esősz a Köröserdőben tegnap délután rálőtt Radics Mihály horgosi gazdálkodóra, aki a fák alatt négykézláb mászkálva barackot szedett. A esősz, aki azt hitte, hogy kutya van a gyümölcsösben, mikor észrevette, hogy emberre lőtt rá, hazarohant, elmondta az esetet családjának, majd eltávozott és az erdőben felakasztotta magát. Mire ráakadtak, már meghalt. Radics sérülése könnyebb. A rendőrség folytatja a nyomozást.

— **Sószállítási díjkedvezmény.** A m. kir. államvasutak igazgatóságától nyert

hivatalos értesítés szerint kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur az őszi tömegforgalom alkalmával beállható kocsihány enyhítésére s illetve a sóhányok elejét véendő a folyó évi június hó 1-től folyó évi augusztus hó 15-ig terjedő időben szállítandó s bérmentetlenül feladásra kerülő sóküldeményekre a magyar kir. államvasutak vonalait illetőleg a következő díjkedvezményt engedélyezte: a) kocsinkint és fuvarlevelenkint legalább 10000 kg.-ért való díjfizetés mellett az V—b kivételes díjszabásnak 10 (tíz) százalékkal rövidített díjtételeit; b) kocsinkint és fuvarlevelenkint legalább 15000 kg.-ért való díjfizetés mellett az a) alatti mérsékelt díjtételek alapján eredményező fuvardíjból kocsikhasználati jutalék fejében kocsinkint három korona engedményt. Ezen intézkedésnek az a célzata, hogy az érdekeltég őszi sószükségletének folyó évi augusztus hó 15-ig való elszállítására ösztönöztessek.

— **Öngyilkos földmives.** Kundolf Péter negyven éves jómódu földesgazda volt Vejtén (Vojteken) és boldog, nyugodt családi életet élt feleségével és gyermekeivel. Ma éjjel tizenegy órakor hirtelen felkelt ágyából, felment a szénapadlásra és egy mestergerendára felkötötte magát. Oly esendesen végeztetett magával, hogy a vele egy szobában alvó neje fel sem ébredt és csak reggel felé tapasztalta nagy csodálkozással, hogy férje nincs az ágyában. Roszszat gyanítva felverte az egész házat és hosszas keresés után rátalált az ura holttestére. Senki sem sejtte, miért követte el Kundolf az öngyilkosságot és pillanatnyi elmezavarral próbálják az esetet magyarázni.

TAJÉKOZTATÓ.

Az ingyenes olvasóhelyiség és könyvtár nyitva van minden nap délután 5 órától este 10-ig. Vasár- és ünnepnapokon délután 2 órától este 10-ig. Könyvtáróra vasárnap, szerda, péntek délután 5—7 óráig.

Városi ingyenes népkönyvtár. A volt esküdtszéki épületben. Nyitva naponként délután 3 órától 5 óráig.

A „Magyarországi munkások rokkant- és nyugdíjgyűlése” nagybecskereki fiókjára minden hó 1-je és 15-ike után első vasárnapján fogad el befizetéseket az Ellmer-féle helyiségben d. u. 3—5 óráig. — A beiratások szintén ott eszközölhetnek.

Julius 14. Közig. bizottság ülése.

Irodalom.

(*) **Misi és Feri.** Ez a címe Sebők Zsigmond pompás új regényének, mely most indult meg a kitűnő ifjúsági író, Benedek Elekkel együtt szerkesztett, kedves gyermeklapjában, a Jó Pajtásban. A kitűnő regény egy nagy budapesti házból mond el érdekes történetet s máris látni, hogy egyike lett a magyar ifjúsági irodalom legkitűnőbb termékeinek. A Jó Pajtás július 6-iki új számába ezenkívül verset írtak Ábrányi Emil és Lampérth Géza, Zuboly elmondja Ludas Matyi történetét, egykori régi képekkel. Lakatos László kedves mesét mond el, Elek nagyapó krónikás anekdotát Nagy Sándor királyról, Zsiga bácsi legmulatságosabb mókáit egyikét mondja el, Rákosi Viktor folytatja regényét. Folytatódik a kis olvasók pályanyertes válaszainak közlése is arra a kérdésre, hogy mi a legkedvesebb sportjuk. A Kis Krónika-rovat apróságai, a rejtvények, szerkesztői üzenetek egészítik ki a szám gazdag tartalmát.

A Jó Pajtás-t a Franklin-társulat adja ki; előfizetési ára negydekre 2 korona 50 fillér, félévre 5 korona, egész évre 10 korona. Egyes szám ára 20 fillér. Előfizetéseket elfogad s kívánatra mutatóványzókat küld a Jó Pajtás kiadóhivatala Budapest, IV., Egyetem-utca 4. sz.

TÁVIRATOK.

Az új balkáni háború.

A monarchia nem tesz semlegességi nyilatkozatot. — A bolgárok előnyomulása. A bolgár—görög harcok. — Románia háberut üzen. — Törökország is készülődik. A tőzsde.

Budapest, jul. 8. (A „Torontál“ eredeti távirata.) A balkáni harctérről még mindig a bolgárok diadalmos előnyomulásáról jönnek jelek, de viszont a helyzetet rájuk nézve aggasztóvá teszi Románia erőszakoskodása. Románia már hadüzenettel fenyegeti a bolgárokat, úgy, hogy ha monarchiánk közvetítése végleg eredménytelen marad, a legsúlyosabb komplikációk következhetnek. A helyzetnek mai szenzációja ennek kapcsán az a londoni jelentés, hogy monarchiánk kijelentette, hogy nem tesz semlegességi nyilatkozatot a balkáni háborúval szemben föntartja magának a szabad kezét.

Mai jelentéseink a következők:

Monarchiánk nem tesz semlegességi nyilatkozatot.

Budapest, jul. 8. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Bécsből sürgönyzik Londonba: Tegnapi Berchtold gróf külügyminiszternél megjelent a francia és angol nagykövetség kormányai megbízásából hivatalosan közölték azt a javaslatot, hogy a hatalmak tegyenek ünnepies nyilatkozatot arról, hogy semlegesek maradnak a balkáni háborúba nem avatkozhatnak be. A külügyminiszter a javaslatot valószínűsítését megtagadta. A bécsi külügyi hivatal kijelentette, hogy Ausztria-Magyarország a háborút lokalizálni akarja, s nem kíván beleavatkozni a háborúba, mivel a balkáni államok függetlenségét megőrizni akarja, de bizonyos esetleges számba kell vennie, amelyek esetleg arra kényszeríthetik, hogy közbe kell lépnie s ezért szabad kezét akar magának föntartani.

A bolgárok előnyomulása.

Budapest, jul. 8. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Belgrádból sürgönyzik: A Dunán jövő szerb menekülők beszélnek, hogy a bolgárok irtózatossá váltak a harcok után elfoglalták Zajecst.

Budapest, jul. 8. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Bécsből sürgönyzik: Kovacev tábornok serege diadalmasan nyomul előre s most Köprülü és Isztip között van. A szerb sajtóíródnak az a híre, hogy a szerbek Kribulácot visszafoglalták volna, nem felel meg a valóságnak.

Budapest, jul. 8. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Bécsből sürgönyzik: A bolgár hadsereg Pirotnál és Zajecsárnál befejezte a szerb hadsereg bekerítését. Az északi harctéren ma, vagy legkésőbb holnap döntő ütközet lesz.

Budapest, jul. 8. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Mint Londonból sürgönyzik, tegnap Negotinnál a bolgárok egy szerb hadosztályt megtámadtak és szét szórták.

A bolgár—görög harcok.

Budapest, jul. 8. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Bécsből sürgönyzik: Azok a hírek, amelyek a bolgároknak a görögök fölött való döntő diadaláról szólnak, még koraiak. A döntő ütközet még nem történt meg. Ivanov tábornok hadosztályával lassan visszavonul.

Románia hadat üzen.

Budapest, jul. 8. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Mint Bécsből sürgönyzik, a román—bolgár konfliktus elsimitá-

sára irányuló tárgyalások nem vezettek eredményre s jelenleg úgy áll a helyzet, hogy Románia e hét végén hadat üzen Bulgáriának. Mindazonáltal illetékes körökben még nem adják föl a reményt, hogy sikerülni fog egyezséget létrehozni.

Budapest, jul. 8. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Mint Bukarestből sürgönyzik, ha a román—bolgár konfliktus e hét végéig békésen nem intéződik el, Románia megüzeni a háborút Bulgáriának.

Budapest, jul. 8. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Mint Orsováról sürgönyzik, a román határon a román előőrsek rálöttek a Dunagőzhajós-társaság „Tegethof“ nevű hajójára, amely bolgár katonákat szállított. A támadás miatt a hajó kapitánya panaszt tett az osztrák-magyar konzulátuson.

Törökország is készülődik.

Budapest, jul. 8. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Londonba érkezett konstantinápolyi jelentés szerint a török kormány azt tervezi, hogy a csatlódszai sereget Drinápoly ellen indítja, hogy azt visszafoglalja a bolgároktól. A török kormány úgy akarja csinálni a dolgot, hogy azt a látszatot keltse, mintha a csatlódszai sereg a kormány akarata ellenére indulna Drinápoly ellen.

Essad pasa Bécsben.

Budapest, jul. 8. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Mint Rómából sürgönyzik, Essad pasa ma onnan Bécsbe utazott.

A tőzsde.

Budapest, jul. 8. (A „Torontál“ eredeti távirata.) A mai értéktőzsdén a déli zárlatkor a vezető értékek árfolyama a következő volt: Magyar Hitel 803.50, Osztrák Hitel 609, Koronajáradék 80.80, Jelzáloghitelbank 410, Leszámitoló Bank 502, Hazai Bank 274, Magyar Bank 523, Rimamurányi 668, Salgótarjáni 731, Közúti Vasut 624, Villamos Vasut 350.

A miniszterelnök útja.

Budapest, jul. 8. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Tisza István gróf miniszterelnök ma reggel Bécsből visszaérkezett Budapestre. Délelőtt a miniszterelnök Wickenburg gróf fiúmei kormányzó látogatását fogadta.

A horvát kérdés.

Budapest, jul. 8. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Zágrábi jelentés szerint Tisza István gróf miniszterelnök legközelebb elhatározó lépést tesz a horvát kérdés megoldására. A napokban már meg fog történni Cuvaj királyi biztos fölmentése, amely ügyben Tisza István gróf miniszterelnök még e héten Ischlbe utazik a királyhoz.

A gyomai választás.

Budapest, jul. 8. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Gyomán, Tisza István gróf merénylőjének, Kovács Gyulának a kerületében ma van a választás. A kerület választópolgárai nagy tömegben tódulnak a munkapárt táboraiba, úgy, hogy a munkapárt jeoltje legalább 5—700 szótöbbséggel fog győzni. Délben a szavazatok állása a következő: Perényi Zsigmond báró munkapárti 599, Nagy Lajos gazdapárti 177, Gerő függetlenségi 4.

TŐZSDE.

(Árak 50 kilogrammonként.)

Buza (októberre)	11.24
Buza (1914. áprilisra)	11.74
Rozs (októberre)	8.93
Zab (októberre)	8.54
Tengeri (juliusra)	7.60
Tengeri (augusztusra)	7.81
Tengeri (1914. májusra)	7.26

Közgazdaság.

A „Hermes“ Magyar Általános Váltóüzlet R.-T. (Budapest) heti jelentése a tőzsdéforgalomról és a pénzücről.

Budapest, 1913 július 3.

Ami heteken keresztül az összes európai tőzsdéken állandó aggodalmat keltett, kezd valóságos válni: a második, jobban mondva harmadik balkáni háború kitörni készül, bár hivatalosan a háborúskodást még mindig cáfolják. A balkáni népek izgató hangulatának ugylátszik már nem lehet gátat vetni és anélkül, hogy a háborút bármely oldalról proklamálták volna, a harc ugyszólván az egész vonalon folyik bolgárok, szerbek és görögök között. Sulyosbitja a helyzetet Románia közbelépése, melynek nagyarányú mozgósításáról újabb és újabb hírek érkeznek és minek következtében a békés megoldás reménye mindinkább alászáll, bár arra ezidőszerint határozottan kevés a remény. A hatalmak, különösen Oroszország, természetesen mindenképpen azon vannak, hogy a háborúnak hivatalosan is proklamált kitörését az utolsó pillanatban megakadályozzák és Oroszország váltig azt akarja, hogy vessék alá magukat a döntőbírósnak, de kérdés, hogy a felszított szenvedélyeket lehet-e még romboló útjukban megállítani.

Ugy a mi tőzsdénk, mint a külföldi tőzsdék is, melyeknek jelentései az utóbbi időben különösen kizárólag mérvadóak az itteni irányzat alakulására, az utóbbi napokig még mindig inkább a békés megoldást remélték és ennek megfelelően, bár az árfolyamok lemorzsolódtak, az irányzat eléggé tartótnak volt mondható, semmi, vagy minimális forgalom mellett. A beérkező hírek azonban mindinkább a helyzet rosszabbodásáról számoltak be és így a tőzsde irányzata is határozottan lanyhává változott. Ez ugyan leginkább a vezető papírok árfolyamaira vonatkozik, mert a helyi piacon a jegyzések inkább névlegesek és kötések alig fordulnak elő.

A fent említetteknek megfelelően a főbb értékek, mint magyar hitel és magyar bank, Közúti és városi vasut, továbbá Rimamurányi vasúti részvénytársaság nagyobb kínálat tárgyát képezték az utóbbi napokban, az árfolyamok megfelelő esőkénése mellett. A helyi piacon a Phöbus-részvények árhanyatlása a mai napon folytatódott és bár a vállalatról semmi kedvezőtlen hír nem volt forgalomban, az árfolyam 154-ig ment vissza. Említésreméltó továbbá a Temesvári szesz-részvények nagyobb áresése is. A többi papír nem tüntet fel lényeges árváltozást.

Vonatok érkezése és indulása Nagybecskerekre, illetve Nagybecskerekéről.

Érvényes 1913. évi május hó 1. napjától.

É R K E Z I K.	
Nagybecskerek-pályaudvarra.	
Temesvár—Vessec—Zombolyáról délelőtt	9.28
Pancsováról délután	7.04
Budapest—Szegedről reggel	6.20
Budapest—Szegedről délután	3.15
Szegedről délelőtt	9.34
Szegedről este	7.19
Budapest—Nagykikindáról este	9.21
Szécsányból este	6.40
Szegedről délután	4.50
Nagybecskerek-bégap. pályaudvarra.	
Zsomb.—Vessec—Alibunár—Temesvárról este	8.16
Módosról reggel	6.56
Pancsováról reggel	8.28
Zsombolyáról keskenyvágányu vonalon reggel	8.23
Zsombolyáról keskenyvágányu vonalon délután	4.10
Zsombolyáról keskenyvágányu vonalon este	9.34
Szécsányból este	6.27
I N D U L.	
Nagybecskerek-pályaudvarról.	
Pancsovára délelőtt	8.10
Pancsovára este	5.40
Szeged—Budapestre reggel	7.20
Szeged—Budapestre délelőtt	11.27
Szeged—Budapestre este	7.27
Szegedre délután	1.17
Szeged—Nagykikinda—Budapestre reggel	6.21
Karlovára délelőtt	10.00
Nagybecskerek-bégap. pályaudvarról.	
Zsombolya—Temesvár—Vessec délután	4.20
Temesvár—Vessec—Antalfalva—Pancsova—Alibunára reggel	3.33
Zsombolyára keskenyvágányu vonalon reggel	2.26
Zsombolyára keskenyvágányu vonalon délelőtt	11.55
Zsombolyára keskenyvágányu vonalon délután	5.25
Módosra reggel	6.56
Zsombolyára délelőtt	10.59

Nagybecskereken a Merczy-u.
2743. sz. a., a közös laktanyá-
vai szemben fekvő házban

egy 6 szobából álló utcai és
egy 3 szobából álló udvari

lakás

1913. augusztus 1-re

kiadó.

Bővebbet

Strasser Jakob

zárgondnoknál Nagybecskerek.

391-31

Dolova község előljárástól.

2147-913. sz.

384-3.3

Árlejtési hirdetmény.

Dolova község képviselőtestületének 41/913. kgy. számú határozata folytán két ártézi kutat szándékozik furatni a község alatt fekvő területen, mely munkálat folyó évi július hó 20-án délelőtt 9 órakor Dolova községében tartandó szóbeli árlejtésen fog kiadni, fent jelzett időig szabályszerűen kiállított és felbélyegzett írásbeli ajánlatok beadhatók.

Vállalkozók által az árlejtés megkezdése előtt 200 korona bántópenz teendő le, mely összeg a képviselőtestület jóváhagyása után 400 koronára egészítendő ki.

A közelebbi feltételek a községi jegyzői irodában tekinthetők meg.

Dolován, 1913. évi július hó 2-án.

Az előljárástól.

Most jelent meg

SOMFAI JÁNOS ÚJ KÖNYVE

KÉT VILÁG (egy kapitalista
és egy szocialista levelei)

ÉS NEHÁNY NOVELLA

Ara bérmentes küldéssel 4 korona.

Megrendelhető a „Torontál” szerkesztőségében és kapható minden könyvkereskedésben.

142-x 81

Garçon lakás

mely két elkülönített
butorozott szobából áll

kiadó

Deák Ferenc-utca 7. sz. alatt.

26-x 44

5 évi gyakorlattal bíró könyvelő

aki a magyar-német levele-
zést önállóan végzi és az
írógépnél is teljes jártasság-
gal bír, megfelelő

állást keres.

Cim e lap kiadóhivatalában.

388-3.1

Magyar királyi államvasutak.
ad 114961/913. F. IV. a. 1797-1.1

Hirdetmény.

Értesítjük a t. szállító közönséget, hogy az állomásainkon, valamint a kezelésünkben lévő vasutak állomásain feladásra kerülő áruknak és élő állatoknak fuvarozási biztosítása iránt kereskedelmiügyi m. kir. miniszter urnak jóváhagyásával az „Európai áru- és podgyászbiztosító részvénytársaság” budapesti céggel szerződést kötöttünk.

E szerződés alapján köteles a nevezett részvénytársaság a feladók kívánására a feladásra kerülő áruknak és élő állatoknak fuvarozási biztosítását az egész vasúti szállítási útvonalra az elveszéssel, hiánnyal és sérüléssel járó veszélyek ellen elvállalni.

A biztosítás az árufelvételi helyeken alkalmazottainknál a biztosítási összeg bemondása és a biztosítási díj kiegyenlítése által köthető.

A biztosításra nézve az állomásokon kifüggesztett hirdetményekben foglalt általános biztosítási feltételek és díjszabály mérvadóak.

A biztosítási feltételek szerint a részvénytársaság a vasutak fuvarozási felelősségén túlterjedő és a kártérítési összeg jelentékenyen felemelt mértékéig vállal felelősséget.

A részvénytársaság a biztosított áruknál előforduló elveszések, hiányok és sérülések következtében bejelentett kárigényeket kereskedelmi szervezetéből folyó egyszerű ügyvitel folytán a legrövidebb idő alatt intézi el.

Az áruk biztosításáért fizetendő: fuvarlevelenként 20 fillér kezelési illeték és ezen felül a biztosítási összeg minden 100 koronája után Magyarország, Ausztria, Bosznia-Hercegovina területére, valamint Németországba és Svájcba feladott küldeményeknél 10 fillér, a többi európai országokba feladott küldeményeknél pedig 15, illetve 20 fillér. A biztosítási díj lerovása a fuvarlevelek hátlapjára ragasztandó bélyegjegyekkel történik.

Az európai áru- és podgyászbiztosító társaság az állomásokon kifüggesztett hirdetményekben foglalt általános biztosítási feltételekből eltérő és a szállító közönség érdekeinek további kielégítésére alkalmas különleges biztosítások kötését is vállalja. Az ilyen különleges biztosítások kötését alkalmazottaink is közvetítik.

Tekintettel azokra az előnyökre, amelyek az áruknak fuvarozási biztosításából a szállító felekre használnak, közlegeinket utasítottuk, hogy az árubiztosítást a szállító közönség figyelmébe ajánlják és a szállító közönségnek a biztosításra vonatkozólag mindennemű felvilágosítást készséggel adjanak meg. Kívánatra pedig a részvénytársaságnak a biztosítás feltételeit és díjszabályát magában foglaló prospektusait szolgáltatassák ki.

Az európai áru- és podgyászbiztosító részvénytársaság igazgatósága (Budapest, V., Eötvös-tér 2.) az általános biztosítási feltételekről és biztosítási díjszabályról kívánatra bárkinek lenyomatot küld és minden természetű felvilágosítást közvetlenül is megad.

A részvénytársaság hasznos és közérdekű szolgálatait a t. szállító közönség figyelmébe ajánljuk.

Budapest, 1913. június hó

Az igazgatóság.

Nyomatott Pleitz Fer. Pál kiadónál, Nagybecskereken.

2550-913. tkvi sz.

387-3.1

Hirdetmény.

Tamáslaka község telekkönyvi betétjei az 1886. XXIX., az 1889. XXXVII., az 1891. XVI. t.-cikk és az 1897. évi 47532. sz. igazságügyminiszteri utasítás értelmében elkészülvén és a nyilvánosságnak átadtván, ez avval a felszólítással tétetik közzé:

1. Hogy mindazok, akik az 1886. XXIX. t.-c. 15. és 17. §-a alapján ideértve e §-oknak az 1889. XXXVIII. t.-c. 5. és 6. §-ában és az 1891. XVI. t.-c. 15. § a) pontjában foglalt kiegészítéseit is, valamint az 1889. XXXVIII. t.-c. 7. § és az 1891. XVI. t.-c. 15 § b) pontja alapján eszközölt bejegyzések érvénytelenségét kimutathatják, evégből törlési kereseteket, azok pedig, akik valamely teherterheléssel átvételnek az 1886. XXIX. t.-c. 22. §-a, illetve az 1889. XXXVIII. t.-c. 15. §-a és az 1897. évi 47532. sz. igazságügyminiszteri utasítás 71. § 4. pontja és 83. § a) alapján való mellőzését megtámadni kívánják, evégből kereseteket hat hónap alatt, vagyis 1913. évi december hó 31. napjáig bezárólag a telekkönyvi hatósághoz nyújtsák be, mert az e meg nem hosszabbítható záros határidő eltelte után indított kereset annak a harmadik személynek, aki időközben nyilvánkönyvi jogot szerzett, hátrányára nem szolgálhat.

2. Hogy mindazok, akik az 1886. XXIX. t.-c. 16. és 18. §-ának esetében, ideértve az utóbbi §-nak az 1889. XXXVIII. t.-c. 5. és 6. §-ában foglalt kiegészítését is, a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzése ellenében ellentmondással elni kívánnak, írásbeli ellentmondásukat hat hónap alatt, vagyis 1913. évi december hó 31-ik napjáig bezárólag a telekkönyvi hatósághoz benyújtsák, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelte után ellentmondásuk nem fog többé figyelembe vétetni.

3. Hogy mindazok, akik az 1. és 2. pontban körülírt esetekben kívül a betétek tartalma által előbb nyert nyilvánkönyvi jogait, vagy az 1886. XXIX. t.-c. 12. §-a alapján történt felvétel esetén jogait általában bármely irányban sértve vélik, ideértve azokat is akik a tulajdonjog arányának az 1889. XXXVIII. t.-c. 16. §-a alapján történt bejegyzését sérelmesnek találják, e tekintetben felszólalásokat tartalmazó kérvényeket a telekkönyvi hatósághoz hat hónap alatt, vagyis 1913. évi december hó 31. napjáig bezárólag nyújtsák be, mert e meg nem hosszabbítható záros határidő elmulta után a betétek tartalmát csak a törvény rendes útján és csak az időközben jogokat szerzett harmadik személyek jogainak sérelme nélkül támadhatják meg.

Együttal figyelmeztetnek, akik a betétek szerkesztésére kiküldött bizottságnak eredeti okiratokat adtak át, hogy am nyíben azokhoz egyszerűmnd egyszerű másolatokat is csatoltak, vagy ilyeneket pótlólag benyújtanak, az eredetieket telekkönyvi hatóságnál átvehetik.

Végre ezennel közzé tétetik, hogy Tamáslaka község eddig vezetett telekkönyve hatályon kívül helyezettett és hogy telekkönyvi ügyeinek ellátása és telekkönyveinek vezetése 1913. évi május hó 3-ik napjától kezdve az 1855. évi december hó 15-éről kelt telekkönyvi rendelet és az erre vonatkozó későbbi törvények és rendeletek értelmében történik.

Kelt Perlaszon, 1913 évi május hó 9-én.

Dr. Szabó Lajos, kir. járásbíró.

**Korcsma-
eladás.**

382-3.3

Lázárföld községben
a Kipper-féle

nagykorcsma

f. évi július hó 22-én
d. u 2 órakor a köz-
ségházánál nyilvános
árverésen eladatik.

Az árverési feltételek
a községi előljárástól
nál betekintethők.

Hirdetéseket

jutányos árért közöl a

Torontál

pol. napilap kiadóhivatala.